

József élete

Lekció: Róm. 8.28-39

Textus: Gen. 45.

2003. jún. 15.

Gazdagrét

Megbékélés és új élet

(A helyzet)

"Azt pedig, tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott."

Hosszú ideje kínlódik keservesen a kiválasztott család. Úgy tűnik, hogy miközben a feszültség egyre jobban fokozódik, a helyzet egyre drámaibbá válik, nem lesz megoldás. Mindhárom félben felszakadtak, a felszínre törtek az évtizedekig szunnyadó indulatok, és bizonytalan, hogy ez milyen következményekkel jár.

Jákób retteg, hogy József feletti gyásza után most Benjámin kapcsán is meg kell járnia a szeretett fiú elvesztése feletti mélységet. Semmi másra nem tud gondolni, mint arra, akit már rég elvesztett, valamint arra, aki éppen elveszőben van. Szinte érzi, hogy megállíthatatlanul közeledik felé az újabb csapás. Akinek élete nem más, mint az évtizedes veszteség siratása, nem képes másra készülni, mint egy újabb veszteségre.

A testvéreket az elkövetett bűn súlya nyomasztja már-már elviselhetetlenül. Valami megfoghatatlan erő a napvilágra hozta azt, amit mindig rejtegettek. Isten jogos bosszúja ez, úgy érzik, mert nem hallgatták meg azt, aki kegyelemért könyörgött nekik. Júda önmagát ajánlja rabszolgának Benjámin helyett, mert menteni akarja, ami még menthető. De kit tudja, hogy mi lesz a válasza ennek a különös embernek, aki egyszer keményen vádolja, máskor gazdagon vendégül látja őket?

És József? Vajon továbbra is keserűség és a bosszú által vezérelve fogsz testvéreid felett uralkodni? Vajon tovább szövöd lehelletfinom hálódát, amellyel kegyetlenül körbezártad őket? De mit tehetnél még azon túl, hogy úgy intézted, éljék át újra a húsz évvel korábbi helyzetet, amikor eggyel kevesebben - nélküled - tértek haza az apjukhoz? Tudsz ennél fájdalmasabbat kiötölni a már úgylis kétségbeesett társaságnak?

Nem számítottál rá, hogy mindeközben te is újraéled az eseményeket. Nem számítottál rá, hogy megtudod, milyen hazugsággal érkeztek testvéreid apád házába. Nem számítottál rá, hogy felidézitek előtted apád képzeletbeli halálod feletti bánatát. Nem számítottál rá, hogy keserűség és a bosszú nem akadályoz meg abban, hogy apád és testvéreid, egész családod nyomorúságos állapota megérintse a szívedet.

Mi következik most? Mi következhet ezek után? A bosszú, a büntudat és a gyász kimondhatatlan módon feszülnek egymásnak a családban. Van kiút? Létezik még jövő? Jöhet még valami új? A feszültség elhordozhatatlan, valaminek történnie kell. Vajon pusztulást és pusztítást hoznak ezek az erők? Nem ritka, hogy ilyenkor valaki meghal. Az elviselhetlenné lett helyzet tragédiába torkollva oldódik fel. Te sem bírod már tovább, nem tudsz magadon uralkodni. Őszintének kell lenned, és le kell leplezned magadat, feladva ezzel a pozíciót, amelyből az eseményeket - láthatatlanul - akaratod szerint irányítottad. *"Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjétek ki előlem mindenkit."* Majd hangosan sírva mondta: *"Én vagyok József! Él-e még az én apám? A tiéd a rettegéstől bénultan és némán merednek rád. "Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba!"* - magyarázod, de ez semmi jót sem sejtet számukra. Még mindig kétes, hogy mi lesz a dolgok kimenetele. De mintha készülné valami új...

(A fordulat)

"Azt pedig, tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott." - mondják neked mások az általad is jól ismert igazságot.

"Hidd ezt el, Isten majd mindent jóra fordít. És bocsáss meg." Ezt is ismered. "Tudod, mit mond az Úr... Bocsássatok meg egymásnak, ahogyan én is megbocsátok tinektek." - mondják megint. Ó, milyen könnyedek és magabiztosak! Ó, azok a csillogó szemek! Csakhogy ők nem értenek semmit, úgy érzed. Most, hogy nem másoknak kell tanácsot adni, most, hogy az elmúlt évtizedek megaláztatásairól, kínjairól, a hozzád legközelebb állók hűtlenségéről van szó, mindez ezerszer súlyosabb, mint bármikor korábban gondoltad. Érzed, hogy döntéseden és szavaidon mindannyiótok jövője függ. Élet és halál kérdése ez. Tudod, hogy mit kell elengedned. De nincs erőd. Emlékként ott él benned a sok szenvedés. Hogy tudnád ezt feledni? Hogyan tudnád elfogadni? Hogyan tudnál a múlttal megbékülni? Igen, látod, hogy ők is szenvednek, sebeket hordoznak. Hogy el kellene mindezt engedned. El is akarod engedni. Tudod, hogy másképpen sehova sem juttok. Nincs jövő, nincs újabb lehetőség, nincs élet. Csak gyűlölet, vádaskodás, félreértések, nagy családi félrebeszélések. Mindenki tudja, mi a lényeg, de senki sem beszél róla. Soha nem mondtátok ki, mégis megegyeztetek, erről nem beszélünk. Közben együtt vagytok, de távol egymástól. El kellene hát engedni. De képtelenség! Ilyen gonoszságot... a saját testvérükkel szemben. És ... miért engedte ezt Isten? Hogyan történhetett meg, ha ő van? Hol volt Isten akkor?

Az újabb kérdésre váratlan választ kapsz. Csak nem?! Istenem... Nem, ez nem lehet igaz. Ilyet nem tehetett! Ezért nem! Eladtak, hogy a családunk ne haljon éhen?! Azért, hogy megmeneküljünk és életben maradjunk? Mert ha én nem vagyok ebben a helyzetben, minden másképpen alakul? Hogy idős édesapám méltóképpen haljon meg?

Nem is tudod, mennyi idő telt el e gondolatokkal. Néhány másodperc, néhány perc... Fel nézel és újra látod őket, amint ott állnak előtted, a rég halottnak hitt József előtt, zavarodottan és bénultan. És megszólalsz. Sírva, a fájdalomtól és az örömtől sírva mondd ki végül a megbékélés szavait: *"De most ne bánkódjatok, és ne keseregjeteztek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten elöttetek, hogy életben maradjatok."* - Mit beszélsz, testvér? - néznek rád dermedten. *"Isten küldött el engem elöttetek, hogy maradékok legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadítással."* Kicsoda? És mit csinált? József! Mondd még egyszer, ha ez az evangélium! *"Tehát nem ti küldtetek ide, hanem Isten, aki engem a fáraó első emberévé, egész házának urává és egész Egyiptom uralkodójává tett."*

Érzed, mekkora bolondság mások szemében, amit beszélsz, de tudod, hogy helyesen szölsz. Soha ilyen békességet nem tapasztaltál az elmúlt időben. Soha ennyire nem élted át Isten titokzatos elhívását és terveit, mint most. Soha ilyen közel nem érezted magad az Úrhoz. Soha nem voltál ennyire bizonyos, hogy terve van veled, és nem esetlegesek a veled történő dolgok. Nem tudod szavakba önteni, másoknak magyarázni, hogyan lehetséges ez. Hogyan gondolod, hogy Isten küldetésében jártál, miközben eladtak, megaláztak, börtönbe kerültél... De nem is akarod magyarázni. Ismered őt és szíved legmélyén meggyőződted affelől, hogy amit veled tettek, az Isten előtt volt mindvégig. Nem, azt sem gondolod, hogy testvéreid jól döntöttek, amikor álmaid miatt meggyűlölve ellened fordultak. De most már szabad vagy. Szabad arra, hogy megöleld és megcsókold őket, és leülj velük beszélgetni. Sohasem beszélgettél még velük. Mindig viszály volt otthon, amióta csak az eszedet tudod. De most mindannyiótok életében valami történt. Valami új kezdődött. Valami megváltozott.

Ez a felismerés órája. Nemcsak ők ismerik fel, hogy kivel állnak szemben, hanem te is. Istennel állsz szemben. Mindig és mindenhol, ott is és akkor is, ahol és amikor ez a legkevésbé tűnik valószínűnek. És amint ezt most már nem általános igazságként, hanem saját megszenvedett, megharcolt és élő hitvallásodként megvallod, megszabadulsz. Ahogy kimondod a szavakat *"Isten küldött el engem elöttetek"*, hatalmas súlyok szakadnak le rólad, és ott, ahol eddig nem volt jövő, nem volt valami újnak, az életnek lehetősége, élet fakad.

(A jövő)

"Azt pedig, tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott."

Isten tervei kezdenek kibontakozni körülötted. Először az a legfontosabb, ami közvetlen a családban történik. József testvéreivel megbékélve beszélget, de van valaki, aki mindenkinél fontosabb számára. Alig várja, hogy apja megtudja a hírt: elveszettnek hitt fia megtaláltatott. És bár a hír hallatán először *"szíve hideg maradt, nem hitt nekik"*, a testvérek elbeszélése, valamint az ajándékok meggyőzték őt, és hosszú évtizedek után *"fölélénkült apjuknak, Jákóbnak a lelke"*. Csodálatos átélni, hogy ott, ahol nem volt remény, megújulnak az emberek. De ne várd ezt azonnal. Jákób először nem hisz azoknak, akik egy életen át hazugságban éltek egy fedél alatt vele. Jákób nem könnyen tudja elhinni, hogy nem csapás, hanem felfoghatatlan áldás híre érkezik hozzá. Az Úr által kezdeményezett újat néha nem könnyű befogadni. Légy türelmes és kitartó!

A testvérek felett megtört a büntudatból táplálkozó félelem mindent átjáró valósága. Tudják, hogy vétkeztek, de József kegyelmesen bánt velük, megbocsátott nekik. Megnyíltak az ő szemeik is Isten nagyobb tervére, ahogyan elküldte előttük Józsefet. Apjuk halálakor azonban újra felmerül bennük a kétség: *"Hátha József bosszút forral ellenünk, és visszafizeti nekünk mindazt a rosszat, amit vele szemben elkövettünk."* (50.15) Ne szomorodj el, ne csüggedj el, hogy még mindig itt tartotok. Ne hidd, hogy nem nyílt meg az Istentől való jövő. De lásd, hogy mindig vannak erők, amelyek elcsüggesztenének. A beteges gyász, a büntudat és a bosszú erői már a múlthoz tartoznak. Megbocsátottál és Isten előrelátását, gondviselését vallottad meg. Kezéből fogadtad mindazt, ami veled történt. Elkezdődött az új, amit ő készített számodra. Kibontakozóban van körülötted Isten terve. Ne engedd, hogy bármi elcsüggeszzen és visszataszítsa a keserűségbe.

Végül azt is látnod kell, hogy nemcsak rólad és szűk családról van szó. A családi drámán túlmutat egy nagyobb történet, amelynek részévé lettél. Isten népe története a tiéd. A fáraó Egyiptom földjének legjavát ajánlja apádnak és testvéreidnek. Generációkon keresztül meghatározza majd ez néped jövőjét. Isten terve, amely életedben és családban bontakozik ki, messze túlmutat rajtad. Túlmutat azokon, akiket ismersz. Túlmutat azokon, akik egy helyen vagy egy időben élnek veled. Túlmutat azon, amit legmerészebb álmaidban álmodtál. Mert amit ő eltervezett és előre lát, azt elképzelni sem tudjuk. Abban azonban bizonyosak lehetünk, hogy szeretetétől soha semmi el nem választhat bennünket. Ezért nem marad más, mint hogy így magasztaljuk őt:

"Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökkön-örökké. Ámen" (Ef. 3.20-21)